

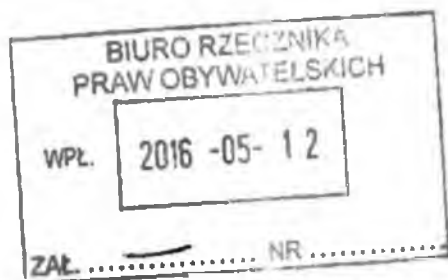
RPW/28950/2016 P
Data: 2016-05-12

Warszawa, 5 maja 2016 r.

MINISTERSTWO
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Elżbieta Bojanowska
PODSEKRETARZ STANU

DAS.III.55401.1.2016.JJ.MB

Pan
Adam Bodnar
Rzecznik Praw Obywatelskich
Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

W odpowiedzi na pismo nr XI.503.2.2016.ACH z dnia 31 marca 2016 r., dotyczące problematyki związanej z przestrzeganiem podstawowych praw osób starszych oraz realizacją zasady równego traktowania bez względu na wiek, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej uprzejmie informuje:

Z uwagi na rosnące zjawisko starzenia się polskiego społeczeństwa Resort podejmuje systemowe działania odpowiadające na zmieniające się potrzeby seniorów.

Osoby starsze w Polsce potrzebują specyficznego rodzaju produktów i usług zwiększających niezależność i mobilność tych osób oraz dostępności środowiska ich życia, m.in. takich jak: usługi opiekuńcze, aktywizacja społeczna, odpowiednio zaprojektowana i pozbawiona barier infrastruktura.

Zwiększenie efektywności i nakierowanie na potrzeby obywateli instytucji publicznych w Polsce musi zostać powiązane z kwestiami zwiększenia ich ogólnej dostępności dla osób starszych. Odnosi się to zarówno do infrastruktury i dostępu do wszelkich usług świadczonych drogą elektroniczną.

Zgodnie z Załoženiami Długofalowej Polityki Senioralnej na lata 2014-2020 przyjętymi uchwałą Rady Ministrów nr 238 z dnia 24 grudnia 2013 r., do głównych i priorytetowych działań, znajdujących się w zakresie kompetencji Ministerstwa Rodzin, Pracy i Polityki Społecznej należą m.in.:

1. Rozwój usług społecznych i opiekuńczych dostosowanych do potrzeb osób starszych:

- rozwój usług społecznych dostosowanych do potrzeb oraz możliwości osób starszych;
 - zapewnienie odpowiedniej opieki nad osobami o ograniczonej samodzielności poprzez rozwój usług opiekuńczych;
 - opracowanie standardów i kryteriów, niezbędnych do wdrożenia systemu teleopieki oraz wykorzystania innowacyjnych technologii w ułatwieniu organizacji opieki dla osób starszych;
 - stworzenie systemów wsparcia dla opiekunów nieformalnych, w szczególności na poziomie lokalnym.
2. Upowszechnienie oferty edukacyjnej, poprawa jej jakości oraz dostosowanie zarówno do potrzeb rynku pracy, jak i do potrzeb oraz możliwości odbiorców (pracowników i poszukujących pracy w wieku 50+).
 3. Zwiększenie skuteczności i efektywności działań promujących zatrudnienie i aktywność zawodową osób 50+ oraz 60+.
 4. Wspieranie rozwoju systemowych rozwiązań dla organizacji różnych form uczenia się osób starszych, w tym ruchu Uniwersytetów Trzeciego Wieku.
 5. Rozwój aktywności obywatelskiej osób starszych.

Założenia Długofalowej Polityki Senioralnej kładą również duży nacisk na obszar zdrowia oraz opieki, nakierowanej bezpośrednio na zabezpieczenie potrzeb osób starszych. W obszarze *Zdrowie i Samodzielność*, jedno z priorytetowych działań stanowi stworzenie systemowych rozwiązań, pozwalających na rozwój usług medycznych dla osób starszych, w tym tworzenie innowacyjnych rozwiązań w sferze farmakoterapii i technicznego wsparcia oraz programów prozdrowotnych i aktywizujących osoby starsze, podejmowanie działań niwelujących skutki ubóstwa, poprawa zabezpieczenia socjalnego, chroniącego przed skutkami niepełnosprawności i inwalidztwa, a także budowanie właściwych relacji społecznych, więzi pokoleniowych, walka z wykluczeniem społecznym, przygotowanie systemu opieki zdrowotnej do rozwiązań niezbędnych dla wzdostającej w tej grupie wieku wielochorobowości i inwalidztwa, ze szczególnym zwróceniem uwagi na rozwój geriatry i wprowadzenie jej do praktyki lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej, jak również wczesne wykrywanie i prewencja chorób przewlekłych poprzez badania i programy profilaktyczne.

Główne cele, które mają zostać osiągnięte w ramach realizacji założeń niniejszego priorytetu stanowią *Rozwój geriatry jako specjalizacji, poprzez umożliwienie doskonalenia zawodowego lekarzy (lekarz pierwszego kontaktu, inne specjalności niż geriatrya), pielęgniarek i innych kadr medycznych w kierunku całościowej i kompleksowej opieki*

zdrowotnej nad starszym pacjentem, stworzenie systemu zachęt do podejmowania edukacji w dziedzinie geriatry przez studentów i absolwentów wydziałów lekarskich.

Kolejne cele w ramach niniejszego priorytetu stanowią przygotowanie i doskonalenie zawodowe kadry medycznej w kierunku całościowej i kompleksowej opieki zdrowotnej nad starszym pacjentem oraz wspieranie i rozwój poradni i opieki geriatrycznej w Polsce.

Zgodnie z Załoženiami Długofalowej Polityki Senioralnej kompleksowa opieka medyczna osób starszych powinna opierać się na zasadach:

- powszechności opieki – zapewnienie właściwego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej;
- dostępności opieki – bliskość placówek ochrony zdrowia od miejsca zamieszkania i bezkolejkowe konsultacje i opieka medyczna;
- nieodpłatności świadczeń i długotrwałości opieki – ciągłość wynikająca z długofalowości starzenia się i chorób towarzyszących. Wsparcie finansowe w dostępie do drogich technologii medycznych;
- kompleksowości opieki – całościowe rozwiązywanie problemów w interdyscyplinarnej współpracy lekarza, pielęgniarki, pracownika socjalnego i innych profesjonalistów;
- jakości opieki – stosowanie fachowej wiedzy gerontologicznej i geriatrycznej, ze szczególnym uwzględnieniem zasad etyki oraz zgodnie z wypracowanymi standardami postępowania medycznego w opiece geriatrycznej.

Należy zdecydowanie podkreślić fakt, iż ww. założenia wymagają podejmowania kompleksowych działań, angażujących nie tylko Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej ale przede wszystkim resort zdrowia.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach swojej działalności podejmuje bezpośrednio działania mające na celu zapewnienie osobom w podeszłym wieku zachowania godnego standardu życia jak również w sposób pośredni ułatwienie dostępu do świadczeń opieki medycznej. W efekcie prace te powinny przyczynić się do rozwoju usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, aby osoby starsze pozostawały w swoim lokalnym środowisku rodzinnym jak najdłużej. Osiągnięcie wysokiej jakości ww. usług wymaga również określenia standardów, odnoszących się do kwalifikacji i umiejętności osób, które będą je świadczyły na rzecz osób starszych.

W związku z powyższym, Ministerstwo planuje rozpoczęcie działań dotyczących rozwoju oraz standaryzacji jakości usług asystenckich i opiekuńczych dla osób starszych niesamodzielnych z uwzględnieniem świadczenia oraz standaryzacji kształcenia w zakresie

tych usług. Dlatego też w ramach Programu POWER współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego zakłada się wypracowanie, przetestowanie i wdrożenie standardów wskazanych usług w tym również teleopieki. Wypracowane standardy kształcenia w zakresie usług asystenckich, opiekuńczych oraz teleopieki, w istotny sposób przyczynią się do podniesienia jakości opieki świadczonej w miejscu zamieszkania, będącej tańszym rozwiązaniem w porównaniu z opieką instytucjonalną.

Ponad to Ministerstwo realizuje projekt pt. „Strategia rozwoju usług opieki długoterminowej nad osobami starszymi” - w ramach Programu PROGRESS, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej. Na zlecenie Ministerstwa w 2015 r. Bank Światowy dokonał przeglądu systemu opieki długoterminowej (ODT) w Polsce. Przegląd ten zawiera szczegółową diagnozę polskiego systemu opieki długoterminowej nad osobami starszymi, a także opis systemów istniejących w wybranych krajach, które mogą posłużyć jako punkt odniesienia dla stworzenia systemu polskiego. Wyniki niniejszego przeglądu mają służyć m.in. przygotowaniu zaleceń strategicznych dotyczących rozwoju systemu opieki długoterminowej nad osobami starszymi w Polsce.

Wsparcie rozwoju usług opiekuńczych jest, w sposób pośredni, realizowane w oparciu o *Program wieloletni „Senior-WIGOR” na lata 2015-2020*, poprzez tworzenie za jego pośrednictwem Dziennych Domów „Senior-WIGOR”, mających zapewnić osobom w wieku 60+ nieaktywnym zawodowo, wsparcie poprzez umożliwienie korzystania z oferty na rzecz społecznej aktywizacji, w tym oferty prozdrowotnej, obejmującej także usługi w zakresie aktywności ruchowej lub kinezyterapii, edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i opiekuńczej.

W związku z powyższym, realizowany przez Ministerstwo *Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020* uwzględnia następujące obszary:

- I. Edukacja osób starszych;
- II. Aktywność społeczna promująca integrację wewnątrz- i międzypokoleniową;
- III. Partycypacja społeczna osób starszych;
- IV. Usługi społeczne dla osób starszych (usługi zewnętrzne).

W kwestii dotyczącej opracowania i przyjęcia konwencji ONZ o prawach osób starszych Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej stoi na stanowisku, iż opracowanie i przyjęcie niniejszej konwencji jest niecelowe bowiem dokumentami, które w sposób całościowy chronią podstawowe prawa człowieka, są Międzynarodowy Pakt Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych oraz Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych, jak też Międzynarodowa konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form

dyskryminacji rasowej. Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet. Konwencja w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania. W części II Art. 2 Pkt 2 Międzynarodowego Paktu Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych podkreśla się, że „Państwa Strony niniejszego Paktu zobowiązują się zagwarantować wykonywanie praw wymienionych w niniejszym Pakcie bez żadnej dyskryminacji ze względu na rasę, kolor skóry, płeć, język, religię, poglądy polityczne lub inne, pochodzenie narodowe lub społeczne, sytuację majątkową, urodzenie lub jakiegokolwiek inne okoliczności”. Z uwagi na powyższe, sam wiek osób nie może być bezpośrednią przesłanką do tworzenia specjalnej ochrony, w tym wynikającej z prawa międzynarodowego.

Natomiast rozwiązania dotyczące, między innymi, ograniczeń w komunikowaniu się czy też mobilności osób starszych zawarte są w Konwencji o osobach niepełnosprawnych, której założeniem jest zagwarantowanie powszechnej dostępności dóbr, usług i informacji. W niniejszej Konwencji znajdują się także bezpośrednie odniesienia do osób starszych w odpowiednich częściach dotyczących obszarów: zdrowia oraz odpowiednich warunków życia i ochrony socjalnej.

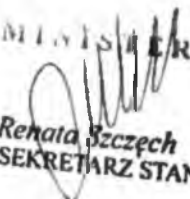
Odnosnie wdrożenia oraz realizacji Planu Madryckiego, uprzejmie informuję, iż wszystkie podejmowane przez Ministerstwo od 2012 r. działania w ramach polityki senioralnej wpisują się w założenia powyższego Planu. Do tych działań zaliczamy m.in. utworzenie w Ministerstwie Departamentu Polityki Senioralnej, przyjęcie *Założeń Długofalowej Polityki Senioralnej w Polsce na lata 2014-2020* oraz realizację ww. programów rządowych. Jednocześnie informuję, iż do Ministerstwa nie wpłynęło oficjalne zapytanie Niezależnego Eksperta ONZ do spraw przestrzegania praw człowieka względem osób starszych na temat wdrożenia Planu Madryckiego. Obecnie trwają prace nad przygotowaniem informacji o sytuacji osób starszych (art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o osobach starszych) oraz sprawozdaniem w związku z przesłanym kwestionariuszem przez Roboczą Grupę ds. Starzenia się społeczeństw działającej z ramienia Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ (UNECE).

Reasumując, prowadzona w Polsce całościowa polityka senioralna będzie dążyć do wzmocnienia i skoordynowania wspólnych działań nie tylko resortu, ale wszystkich interesariuszy z poziomu regionalnego i lokalnego, którzy działają na rzecz budowania wzajemnych sieci powiązań oraz lokalnego wsparcia seniorów. Stąd coraz większa potrzeba łączenia polityki senioralnej z innymi politykami z obszaru – gospodarki, kultury i sportu, które mogą i powinny wspierać seniorów.

Planuje się również maksymalne wykorzystanie środków finansowych z nowej perspektywy UE, które umożliwią realizowanie zadań związanych ze świadczeniem usług środowiskowych na rzecz osób starszych, które zachowują ich samodzielność i przeciwdziałają instytucjonalizacji opieki.

Poza tym, celem i kierunkiem działań Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, jest wypracowanie kompleksowych rozwiązań wspierających wszystkie polskie rodziny, w tym również rodziny, których członkami są osoby starsze, w możliwie jak najszerszym spektrum ich funkcjonowania.

Dodatkowo, uprzejmie informuję, iż przyjęta w dniu 11 września 2015 r. ustawa o osobach starszych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1705) pozwoli na dokładne oraz systematyczne monitorowanie ogólnej sytuacji osób starszych w Polsce. Prowadzone w ramach ustawy działania monitoringowe przyczynią się do określenia obszarów życia osób starszych, wymagających działań podejmowanych przez Państwo w celu ich widocznej poprawy.

MINISTER
z up.

Renata Jszczek
PODSEKRETAŃ SZANU